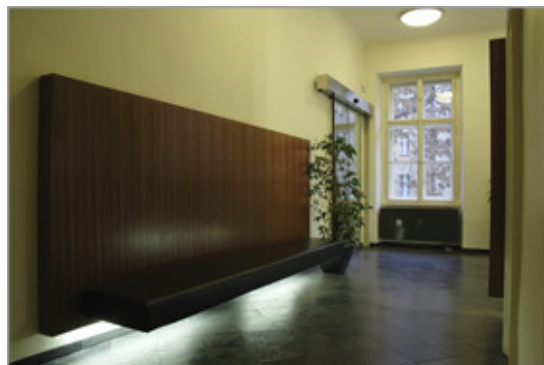

NEWSLETTER AK HJF – 3/2012

Obsah:

Resumé článků v českém i anglickém jazyce	2
Pavλίna Copková : Nejvýznamnější změny v zadávání veřejných zakázek od 1. dubna 2012 aneb Co čeká zadavatele a dodavatele po novele zákona o veřejných zakázkách	4 - 7
Veronika Kaiserová : Smlouvy uzavřené mimo provozní prostory dodavatele	7 - 8
Michal Bureš: Povinné pojištění proti ekologickým škodám	9 - 10

PRAHA

Sokolovská 49
186 00 Praha 8

+420 225 000 400

+420 225 000 444

recepcepha@hjf.cz

HRADEC KRÁLOVÉ

Resslova 1253/17a
500 02 Hradec Králové

+420 495 534 081

+420 493 814 911

recepcehk@hjf.cz

Resumé :

Nejvýznamnější změny v zadávání veřejných zakázek od 1. dubna 2012 aneb

Co čeká zadavatele a dodavatele po novele zákona o veřejných zakázkách

Článek se zabývá nejvýznamnějšími změnami, které nastaly v oblasti zadávání veřejných zakázek v důsledku přijetí tzv. velké novely zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Zaměřuje se nejdříve na změny v postavení zadavatele a jeho nové povinnosti v zadávacím řízení. Následně popisuje změny, kterým by měli věnovat pozornost dodavatelé veřejných zakázek.

Smlouvy uzavřené mimo provozní prostory dodavatele

Občanský zákoník chrání spotřebitele při uzavření spotřebitelských smluv uzavřených mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele více než u jiných typů spotřebitelských smluv. Spotřebitel může od takovéto smlouvy písemně odstoupit do 14 dnů od jejího uzavření, v případě že nedošlo ke splnění dodávky zboží či služeb dodavatelem, může od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoli sankce do jednoho měsíce. To neplatí ohledně smluv o opravě nebo údržbě provedené v místě určeném spotřebitelem na jeho žádost.

Povinné pojištění proti ekologickým škodám

Článek se zabývá odpovědností za ekologickou újmu a vedle popisu znaků této odpovědnosti se zaměřuje na novou povinnost vybraných osob zabezpečit si finanční zajištění k úhradě nákladů na předcházení nebo nápravu ekologické újmy. Nová povinnost začne platit od 1. 1. 2013. Ve stručnosti jsou popsány také negativní důsledky nezabezpečení finančního zajištění.

The most important changes in Procurement since 1st April 2012

What contract owners and contractors should expect after Amendment to Public procurement Act

The article deals with the most significant changes that have occurred in the area of public procurement as a result of the major amendment Act No. 137/2006 Coll., On public procurement. First it focuses on the changes in the position of contracting authority and new duties in the tender. Then it address the changes that suppliers of public contracts should focus their attentions towards.

Contracts concluded outside of contractor's premises

Civil Code protects consumer, while a consumer signs a consumer contractual agreement outside of the place of origin then it is customary to the supplier's business, more than other types of consumer contracts. The consumer can cancel such a contract in writing within 14 days from its original conclusion, in the case that goods or services were not delivered or performed by supplier. The consumer can withdraw from the contract without giving any reasoning and without any penalty within one month. This rule does not apply to contracts for the repair or maintenance performed at the location specified by the consumer on his own request.

Mandatory insurance against ecological damages

The article deals with responsibility for environmental harms and descriptions of the characteristics of this responsibility, its focus is on the new obligation for selected individuals to secure financial security to cover the costs of prevention or solution for environmental harms. New obligation will take effect on the 1 st January 2013. In brief, there are also descriptions of the negatives consequences do to the failure to provide financial security.

Vážení klienti,

právě se k Vám dostalo v pořadí třetí letošní číslo pravidelného newsletteru Advokátní kanceláře Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o. Od počátku roku jsme se v úvodníku věnovali projektu *Tváře AK*, ve kterém byl představen JUDr. Jiří Hartmann, a ve kterém jste mohli nahlédnout do našeho interního prostředí, organizace, firemní kultury. Další z úvodníků se věnoval projektu *CSI*, který Vám byl, rovněž prostřednictvím rozhovoru, představen. U tohoto projektu se chvíli pozdržme, neboť v tomto čísle vznikl unikátní článek, který spojuje naši kancelář s jedním z našich partnerů v rámci projektu *CSI*. Ve spolupráci s makléřskou společností *IMG a.s.*, našeho významného partnera v rámci *CSI*, jsme vytvořili článek ohledně povinného pojištění při ekologických škodách. Advokátní kancelář Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři, s.r.o. pohlížela na téma, jak jinak, než z pohledu právní úpravy a společnost *IMG a.s.*, doplnila zkušenosti z praxe ohledně této problematiky. Tímto spojením vznikl článek, který téma nehodnotí pouze z teoreticko-právního pohledu, ale je pohledem do praxe. Zároveň jsme tímto článkem chtěli ukázat, že spojení s našimi partnery v rámci *CSI*, se stále snažíme podobným způsobem prohlubovat.

Na těchto řádcích Vás obvykle seznamujeme, ať již si zvolíme jakoukoliv formu, s interním prostředím naší kanceláře. Ani tentokrát tuto tradici neporušíme. Pokud pomineme drobné věci, kterých si zajisté při komunikaci s námi všimnete, jako je nová forma e-mailových podpisů, či nová úvodní hláška na našich ústřednách, pak stojí za zmínku poměrně velký projekt, kterému jsme se na počátku tohoto roku začali intenzivně věnovat, a to vytváření *strategie* na další časové období. V rámci *strategie* diskutujeme o klíčových tématech pro budoucnost kanceláře, o postavení na trhu právních služeb, o vizi dalšího rozvoje, a to včetně odborných specializací, ale též o vnitřní organizaci kanceláře. Každý měsíc se scházíme se skupinou kolegů, abychom dané téma posunuli zase o krok dál. To vše děláme proto, abychom dokázali naplnit veškeré Vaše představy a byli stále silní na trhu právních služeb. Myslím, že

toto číslo newsletteru je pravým důkazem našeho úsilí. Pokud si povšimnete, v tomto čísle věnujeme pozornost spíše konkrétním, specializovaným tématům. Ať již se jedná o příspěvek ohledně novely zákona o veřejných zakázkách, nebo velice aktuální problematice spotřebitelských smluv. Závěrem pak přinášíme již zmiňovaný článek o povinném pojištění proti ekologickým škodám.

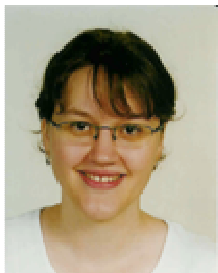
Na závěr našeho úvodníku nezbývá než Vám poděkovat za Vaši přízeň, popřát Vám hezký a klidný podzim a upozornit Vás, že náš newsletter si můžete přečíst i na našem facebookovém profilu: www.facebook.com/akHJF.

Bc. Lucie Turková, výkonná ředitelka
turkova@hjf.cz

NEJVÝZNAMNĚJŠÍ ZMĚNY V ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK OD 1. DUBNA 2012 ANEB CO ČEKÁ ZADAVATELE A DODAVATELE PO NOVELE O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

S účinností od 1. dubna tohoto roku došlo na poli veřejných zakázek k významným změnám. Tyto změny byly vyvolány přijetím zákona č. 55/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů. I když zákon o veřejných zakázkách prodělává změny každoročně a mění se dokonce několikrát v průběhu kalendářního roku, novela zákona o veřejných zakázkách provedená zákonem č. 55/2012 Sb. je svým rozsahem zcela unikátní a přináší do zaběhnutého procesu zadávání veřejných zakázek značná nová.

Co se konkrétně změnilo?

Za zásadní změnu je nepochybně nutné považovat snížení finančních limitů pro veřejné zakázky. Dříve mohli zadavatelé pořizovat dodávky a služby do hodnoty 2.000.000,-Kč bez DPH a stavební práce do hodnoty 6.000.000,-Kč bez DPH za zjednodušených podmínek, mimo režim zákona o veřejných zakázkách (dále také „zákon“), pouze se zohledněním základních zásad zadávacího řízení dle § 6 zákona, jako veřejné zakázky malého rozsahu. Novelou zákona o veřejných zakázkách však dochází s účinností od 1. dubna 2012 ke snížení finančních limitů na polovinu, a to na 1.000.000,-Kč bez DPH u dodávek a služeb a 3.000.000,-Kč bez DPH u stavebních prací, což omezuje volnost zadavatele v zadávacích řízeních o této a vyšší předpokládané hodnotě, podřizuje zadávací postup nekompromisně dikci zákona a přezkoumání zadávání ze strany orgánu dohledu. Ani zakázky malého rozsahu nezůstaly po novele zcela mimo režim zákona. Vedle požadavku na respektování základních zásad zadávacího řízení dle § 6 zákona, upravuje ustanovení § 147a zákona nově povinnost veřejného zadavatele, aby na svém profilu zadavatele uveřejňoval smlouvy na plnění veřejných zakázek malého rozsahu, pokud cena veřejné zakázky

NOVINKY

12. července 2012 nabyla účinnosti novela zákona o investičních pobídkách, která představuje významný krok ke zlepšení konkurenceschopnosti a atraktivity ČR pro zahraniční i tuzemské investory. Jednou z nejvýznamnějších změn představuje prodloužení lhůty pro čerpání slevy na daní z příjmů z pěti na deset let a zavedení institutu strategické investiční akce. V souvislosti s účinností novely může být dále nově uplatňována například v některých případech sleva na daní z příjmů i vůči mzdovým nákladům na nová pracovní místa.

Od 1. 9. 2012 je účinná novela zákona o správních poplatcích, která snižuje správní poplatky za vydání kopie, fotokopie nebo výpisu z úředních spisů ze soukromých spisů v úřední úschově, z rejstříků, z registrů, z knih, ze záznamů, z evidencí, z listin nebo z dalšího písemného a obrazového materiálu, popřípadě sdělení o negativním nález, jsou-li pořizovány na kopírovacím stroji či na tiskárně počítače na 15 Kč za první stránku a 5 Kč za každou další i započatou stránku a dále dává nově správnímu úřadu oprávnění poplatků na žádost v odůvodněných případech snížit či od něho upustit.

V první zářijový den dále vstoupil v účinnost nový zákon o ochraně ovzduší, jehož cílem je zajištění kvality ovzduší na úrovni nepředstavující zdravotní rizika. Pro domácnosti je zajímavé například zavedení povinných pravidelných kontrol kotlů na tuhá paliva, a to ve dvouletých intervalech.

Z judikatury stojí za zmínku rozsudek Nejvyššího soudu ČR, ze kterého vyplývá, že i v případech, kdy lékař při hodnocení zranění nenavrhne zvýšit bodové ohodnocení, může soud ve zvlášť výjimečných případech hodných mimořádného zřetele pojišťovnou stanovené odškodné přiměřeně zvýšit.

Nejvyšší soud ČR ve své rozhodovací praxi dále označil za nesprávný právní závěr odvolacího soudu, že dohodou smluvních stran nelze vyloučit kumulaci smluvní pokuty a úroku z prodlení, neboť úrok z prodlení je povinnou sankcí, a ujednání o smluvní pokutě je tudíž neplatné.

dosahuje alespoň 500.000,- Kč bez DPH. Tato povinnost uveřejnění nepochybně přispívá k transparentnosti řízení, informovanosti dodavatele a zvýšení možnosti jeho obrany v zadávacím řízení na zakázky malého rozsahu, když pomyslným bičem v ruce dodavatele může být i hrozba uložení sankce zadavateli za správní delikt dle § 120 odst. 1, písm. b) zákona až do výše 20.000.000,-Kč. Na druhou stranu zadavatelé jsou díky této povinnosti, která je u podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek rozšířena ještě o povinnost uveřejnění výše skutečně uhrazené ceny za plnění veřejné zakázky a uveřejnění seznamu subdodavatelů, nuceni k větší ostražitosti při nastavení zadávacích podmínek a výběru nejhodnější nabídky.

Jaké povinnosti ukládá novela zákona zadavateli?

Novelou zákona o veřejných zakázkách došlo ke změně vymezení dotovaného zadavatele, a to především stanovením pevného limitu 200.000.000,- Kč vedle limitu procentuálního ve výši 50% a k rozšíření kategorie veřejných zdrojů, z nichž dotovaný zadavatel v konkrétním případě financuje plnění veřejné zakázky. Pojem veřejných zdrojů je konkretizován v §17 písm. u) zákona. Změna vymezení pojmu dotovaného zadavatele vede k tomu, že i subjekty, které dříve nesplňovaly definici dotovaného zadavatele a mohly postupovat ve svých obchodních vztazích bez omezení stanovených zákonem o veřejných zakázkách, budou nově zákonu o veřejných zakázkách v konkrétních dotovaných případech podřízeny a budou se na ně vztahovat veškerá ustanovení platná pro veřejného zadavatele, včetně povinnosti uveřejňování.

Zadavatel je s účinností od 1. dubna 2012 povinen mít zřízen tzv. profil zadavatele, prostřednictvím kterého uveřejňuje informace a dokumenty ke svým veřejným zakázkám. Rozsah povinnosti uveřejnění na profilu zadavatele vyplývá z jednotlivých ustanovení zákona o veřejných zakázkách, např. § 38, §48, §49, § 76, § 147a, § 156 zákona. V žádném případě však nelze povinnost zřízení profilu zadavatele podceňovat, protože nesplnění povinnosti zřízení profilu a s tím související nemožnost uveřejnění informací a dokumentů způsobem, který stanoví zákon, je správním deliktem zadavatele ve

smyslu § 120 odst. 1, písm. b) zákona a může vést k uložení pokuty zadavateli až do výše 20.000.000,-Kč.

Podle novelizovaného § 156 zákona o veřejných zakázkách vzniká dále veřejnému zadavateli, a tudíž rovněž dotovanému zadavateli, povinnost uveřejnit na svém profilu tzv. odůvodnění veřejné zakázky, a to do 3 pracovních dnů od uveřejnění oznámení o zahájení zadávacího řízení nebo odeslání výzvy k podání nabídek. Tato povinnost se vztahuje pouze na veřejné zakázky podlimitní a nadlimitní s tím, že zákon stanoví určité výjimky z této povinnosti s ohledem na zvolený druh zadávacího řízení. Odůvodnění veřejné zakázky musí obsahovat odůvodnění účelnosti veřejné zakázky, odůvodnění přiměřenosti kvalifikace, dalších požadavků, podmínek, hodnotících kritérií a zvoleného způsobu hodnocení ve vztahu k potřebám veřejného zadavatele. Jakým způsobem a v jakém rozsahu má zadavatel odůvodnění připravit, aby odpovídalo požadavkům zákona, vyplývá z vyhlášky č. 232/2012 Sb., o podrobnostech rozsahu odůvodnění účelnosti veřejné zakázky a odůvodnění veřejné zakázky. U tzv. významných veřejných zakázek musí být připravené odůvodnění před uveřejněním ještě předloženo ke schválení orgánu příslušnému podle § 156 zákona.

Novela zákona o veřejných zakázkách se výrazně dotýká i obsahových náležitostí zadávací dokumentace a rovněž rozšiřuje odpovědnost zadavatele za úplnost a správnost zadávací dokumentace na veškeré zadávací podmínky, jejichž je zadávací dokumentace pouhým dílčím výsekem. Na celé zadávací podmínky byl také rozšířen zákaz uvádění požadavků a odkazů na jména, označení zboží a služeb určité osoby. Na druhou stranu zakotvila novela výjimku z tohoto zákazu a umožňuje zadavateli takové požadavky a odkazy do zadávacích podmínek zahrnout v případě veřejných zakázek na stavební práce, pokud takový postup nepovede k neodůvodněnému omezení hospodářské soutěže. Kdy požadavky a odkazy ovlivní nedůvodně hospodářskou soutěž a kdy nikoliv, resp. kdy bude možné podle názoru Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže výjimku aplikovat a kdy již půjde o porušení zákona s možnými negativními důsledky pro zadavatele, lze jen stěží říci. Jelikož

však Úřad pro ochranu hospodářské soutěže opakovaně vykládá ustanovení § 44 odst. 11 velmi restriktivním způsobem, doporučujeme i po novele požadavky a odkazy ani v případě stavebních prací v zadávacích podmínkách neuvádět, pokud to není nezbytně nutné.

Změny v důsledku novely doznaly také kvalifikační předpoklady, jejichž splnění může zadavatel požadovat po dodavateli k prokázání jeho způsobilosti na plnění veřejné zakázky. Novela především ruší ekonomické a finanční předpoklady (např. požadavek na předložení pojistné smlouvy, účetní rozvahy či údajů o obratu). Zadavateli tak nově k prokázání ekonomických a finančních předpokladů musí stačit pouhé čestné prohlášení dodavatele. I když zadavatel není po novele oprávněn v rámci prokazování kvalifikace požadovat po dodavateli pojistnou smlouvu, popř. jiné dokumenty osvědčující ekonomickou a finanční situaci dodavatele, může uložit povinnost k předložení takových dokumentů dodavateli ve smluvních podmínkách. Údaje uvedené v pojistné smlouvě či jiných dokumentech předložených na základě ustanovení smlouvy nemohou být předmětem posuzování kvalifikace, mohou však odůvodnit vyloučení uchazeče pro nesplnění ostatních zadávacích podmínek, popř. mohou založit právo zadavatele odstoupit od uzavřené smlouvy na plnění veřejné zakázky.

Dřívější právní úprava zákona o veřejných zakázkách ukládala zadavatelům povinnosti pouze do skončení zadávacího řízení s tím, že nevěnovala pozornost tomu, že zadavatelé často po uzavření smlouvy na plnění veřejné zakázky formou dodatku mění podmínky pro realizaci veřejné zakázky a odchylují se tak od zadávacích podmínek, čímž v podstatě obchází smysl a účel zákona o veřejných zakázkách. Novelou zákona o veřejných zakázkách byl proto do § 82 včleněn odstavec 7, podle kterého zadavatel nesmí umožnit podstatnou změnu práv a povinností vyplývajících ze smlouvy na plnění veřejné zakázky, kterou uzavřel s vybraným uchazečem. Zadavatel tedy nesmí žádným způsobem rozšiřovat předmět veřejné zakázky, nesmí změnit smlouvu takovým způsobem, který by v případě použití změněných podmínek v původním

zadávacím řízení, umožnil účast jiných dodavatelů nebo by mohl ovlivnit výběr nejvhodnější nabídky. Zadavatel dále nesmí připustit změny, které by měnily ekonomickou rovnováhu smlouvy ve prospěch vybraného uchazeče, tj. především nesmí změnit cenu plnění veřejné zakázky ve svůj neprospěch. Změna ceny ve prospěch zadavatele nemusí být sama o sobě vyloučena, pokud taková změna nespadá pod některé z výše uvedených případů zakázaných změn smlouvy.

V poslední řadě by měl zadavatel věnovat pozornost § 84 zákona o veřejných zakázkách, který rozšiřuje případy, kdy je zadavatel povinen zrušit zadávací řízení. Jedná se o jedno z nejdiskutovanějších ustanovení novely, které přikazuje zadavateli, aby v případě, že obdrží ve lhůtě pro podání nabídek pouze jednu nabídku nebo že pouze jedna nabídka zbyde po posouzení nabídek k hodnocení, zadávací řízení bez zbytečného odkladu zrušil. Cílem novelizovaného ustanovení je zamezit omezování zájemců v zadávacích řízeních a zajistit co nejotevřenější veřejnou soutěž. K tomuto cíli však slouží v zákoně o veřejných zakázkách hned několik institutů, které by bylo možné považovat za dostačující. Zrušení zadávacího řízení s jednou nabídkou namísto toho spíše povede ke zcela zbytečnému vypisování nových zadávacích řízení, opakovanému vynakládání prostředků za jejich realizaci, a to i v případech, že jediná nabídka bude pro zadavatele naprosto vhodná a ekonomicky výhodná.

Jak se v důsledku novelizace mění prostředky obrany dodavatele v zadávacím řízení a na co by dodavatel neměl zapomínat?

Novelou zákona o veřejných zakázkách byla do ustanovení § 40 odst. 3 zákona vložena úprava, která ukládá zadavateli, aby přiměřeně prodloužil lhůtu k podání nabídek, pokud se rozhodne přistoupit v průběhu lhůty ke změně zadávacích podmínek. Pojem zadávacích podmínek je nutné vykládat širěji než pojem zadávací dokumentace, jedná se o veškeré požadavky zadavatele v dokumentech zadavatele, obsahujících vymezení předmětu veřejné zakázky. Změnou zadávacích podmínek se tak rozumí i změna v důsledku poskytnutí dodatečných

informací dodavatelům ze strany zadavatele, pokud se dodatečná informace týká předmětu veřejné zakázky. Díky novele tak mají dodavatelé zajištěnu přiměřenou dobu na úpravu a doplnění své nabídky s ohledem na změny zadávacích podmínek a v případě, že jim tato nebude ze strany zadavatele náležitě poskytnuta, mohou dodavatelé podat proti postupu zadavatele námitky a následně návrh na přezkoumání k Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. Má-li změnou zadávacích podmínek dojít k rozšíření okruhu dodavatelů, musí prodloužená lhůta odpovídat celé původní délce lhůty pro podání nabídek.

Novela zákona o veřejných zakázkách oproti výše uvedenému omezila dodavateli časový prostor k požadavkům na dodatečné informace. Jelikož podle dřívější právní úpravy byli zadavatelé mnohdy šikanováni žádostmi dodavatelů o dodatečné informace, doručenými těsně před uplynutím lhůty k podání nabídek, kterými se dodavatelé snažili blokovat zadávací řízení a zadavatelé nevěděli, jak na ně mají reagovat, aby svým postupem neporušili zákon a neohrozili výsledky zadávacího řízení, zavedla novela v § 49 výslovné omezení, že dodavatelé musí svou písemnou žádost o dodatečné informace doručit zadavateli nejpozději 6 pracovních dnů před uplynutím lhůty pro podání nabídek, resp. ve zvláštních případech nejpozději do 5 pracovních dnů. Zadavatel má poté 4, resp. ve zvláštních případech 3 pracovní dny, aby na žádost reagoval a dodatečné informace odeslal dodavatelům.

Změny v důsledku novely zaznamenala také právní úprava námitek, jako nejvýznamnějšího prostředku obrany dodavatele v zadávacím řízení. Konkrétně došlo ke zkrácení lhůt pro podání námitek ve zjednodušeném podlimitním řízení. Nově tak dodavatel musí uplatnit své námitky proti všem úkonům zadavatele do 15 dnů a ve zjednodušeném podlimitním řízení do 10 dnů ode dne, kdy se o porušení zákona dozvěděl. Lhůta pro podání námitek proti zadávacím podmínkám zůstává ve všech případech zachována v délce 5 dnů. Námitky proti rozhodnutí o výběru nejvhodnější nabídky nebo rozhodnutí o vyloučení uchazeče však dodavatel musí doručit zadavateli ve zjednodušeném podlimitním řízení do 10 dnů, jinak

do 15 dnů ode dne doručení oznámení o výběru nejvhodnější nabídky nebo rozhodnutí o vyloučení. Námitky proti záměru uzavřít smlouvu se bez ohledu na druh zadávacího řízení podávají do 30 dnů od uveřejnění oznámení o záměru uzavřít smlouvu.

Na závěr upozorňujeme na to, že podle výslovného znění ustanovení § 110 odst. 9 zákona o veřejných zakázkách je od 1. dubna 2012 podání námitek předpokladem nejen pro podání návrhu na přezkoumání úkonů zadavatele v zadávacím řízení ze strany Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, nýbrž i předpokladem možnosti dodavatele podat Úřadu podnět k zahájení řízení v téže věci z úřední povinnosti. Cílem tohoto ustanovení je zamezit, aby se uchazeči, kteří nevyužili možnost podání námitek a řádného návrhu na zahájení řízení před Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže, dodatečně obraceli na Úřad se svými podněty v téže věci a zneužívali tak možnosti zahájení řízení z úřední povinnosti. V současné době nelze říci, jak se Úřad pro ochranu hospodářské soutěže bude k „nedovoleným“ podnětům stavět, a zda k nim s ohledem na dikci zákona nebude skutečně vůbec přihlížet, i kdyby obsahovaly skutečnosti jinak odůvodňující zahájení řízení z úřední povinnosti.

Mgr. Pavlína Copková, advokátka
copkova@hjf.cz

SMLOUVY UZAVŘENÉ MIMO PROVOZNÍ PROSTORY DODAVATELE

V tomto příspěvku se budu opět věnovat spotřebitelským smlouvám a navážu tak na článek z počátku letošního léta, který rozebíral práva a povinnosti spotřebitele při odstoupení od spotřebitelské smlouvy. Tento článek se bude zabývat neméně frekventovanou problematikou.

Jedním z druhů spotřebitelským smluv jsou spotřebitelské smlouvy uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele nebo nemá-li dodavatel žádné místo k podnikání. Mezi takovéto

smlouvy řadíme např. nákupy od dealerů na různých předváděcích akcích, prodejních zájezdech, podobní obchody. Tímto typem spotřebitelských smluv jsou i smlouvy uzavřené během cesty dodavatele mimo jeho provozovnu nebo během návštěvy v bytě, pracovišti spotřebitele.

Občanský zákoník u spotřebitelských smluv uzavřených mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele chrání více spotřebitele a stanovuje některá specifika, která se u běžné spotřebitelské smlouvy nepoužijí. Ochrana spotřebitele je větší, protože dodavatel v těchto případech využívá momentu překvapení, psychologie, nátlaku na spotřebitele i spotřebitelskou neznalost. Ochrana spotřebitele spočívá zejména v širších možnostech odstoupení od smlouvy.

Na odstoupení od smlouvy, v případě že byla uzavřena mimo provozovnu, se vztahuje ustanovení § 57 občanského zákoníku.

Byla-li spotřebitelská smlouva uzavřena mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele nebo nemá-li dodavatel žádné stálé místo k podnikání, může spotřebitel od smlouvy písemně odstoupit do 14 dnů od jejího uzavření. V případě že nedošlo ke splnění dodávky zboží či služeb dodavatelem, může od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce do jednoho měsíce. **To neplatí ohledně smluv o opravě nebo údržbě provedené v místě určeném spotřebitelem na jeho žádost, pokud dodavatel neprovedl jinou než vyžádanou opravu nebo údržbu nebo nedodal jiné zboží než nutné k provedení opravy nebo údržby.** Do 13. 6. 2012 však platila níže uvedená úprava a to s účinností od 14. 6. 2012, která se liší od právní úpravy aktuálně platné. Byla-li spotřebitelská smlouva uzavřena mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele nebo neměl-li dodavatel žádné stálé místo k podnikání, mohl spotřebitel od smlouvy písemně odstoupit do 14 dnů od jejího uzavření. Nedošlo-li ke splnění dodávky zboží či služeb dodavatelem, mohl spotřebitel od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce do jednoho měsíce. **To neplatilo ohledně smluv, u nichž si spotřebitel výslovně sjednal návštěvu dodavatele za účelem objednávky.** Od 14. 6. 2012 se tedy rozšířil okruh případů, kdy je možné od smlouvy odstoupit.

Dále pro smlouvy uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele platí, že dodavatel je zároveň povinen vrátit spotřebiteli zaplacené finanční částky do 30 dnů od odstoupení od smlouvy. Dodavatel musí spotřebitele písemně upozornit na právo odstoupit od smlouvy nejpozději při uzavření smlouvy, takové písemné upozornění musí obsahovat i označení osoby, u níž je třeba toto právo uplatnit, včetně bydliště či sídla takové osoby, pokud taková povinnost není splněna, má spotřebitel právo odstoupit od smlouvy do jednoho roku od jejího uzavření.

Zákonná úprava stanovuje výjimky, na které se výše uvedené nevztahuje a to konkrétně na smlouvy jejichž předmětem je výstavba, prodej, nájem nebo jiné právo k nemovitosti, s výjimkou smluv o jejich opravách a o dodávce zařízení do ní začleněných, na dodávku potravin nebo jiného zboží běžné spotřeby dodávaného stálými doručovateli do domácnosti spotřebitele nebo do jiného jím určeného místa, na dodávku zboží nebo služeb, které byly uzavřeny podle katalogu dodavatele, s nímž se spotřebitel měl možnost seznámit v nepřítomnosti dodavatele, za předpokladu, že mezi stranami má pokračovat spojení při plnění uzavřené nebo jiné smlouvy, a za předpokladu, že spotřebitel má právo odstoupit od smlouvy nejméně do 7 dnů od převzetí zboží a je s tímto právem seznámen v katalogu nebo ve smlouvě, pojistné a o cených papírech.

V poslední řadě upozorním na skutečnost, že mnozí dodavatelé uvádějí ve smlouvách jako místo uzavření smlouvy svou provozovnu, tak aby se vyhnuli tomu, že se smlouva bude posuzovat jako smlouva uzavřená mimo provozní prostory, byť takovou smlouvu uzavírají mimo takové ve smlouvě uvedené místo. Doporučuji tedy vždy zkontrolovat označení místa uzavření ve smlouvě a případně trvat na změně, která bude odpovídat skutečnosti.

Mgr. Veronika Kaiserová, advokátka
kaiserova@hjf.cz

POVINNÉ POJIŠTĚNÍ PROTI EKOLOGICKÝM ŠKODÁM

V roce 2008 byl přijat zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů. Tento zákon upravuje povinnost předcházet vzniku ekologické újmy a povinnost vzniklou ekologickou újmu napravit, jinými slovy jedná se o odpovědnost za škodu způsobenou na životním prostředí, odpovědnost za ekologickou škodu. Protože od 1. 1. 2013 začne platit i povinnost zabezpečit si finanční zajištění k náhradě nákladů na předcházení nebo nápravu ekologické újmy, chceme vás v tomto článku seznámit se základními požadavky zákona na toto zajištění.

Odpovědnost za ekologickou újmu je v zákoně upravena jako odpovědnost objektivní, tzn. že není podstatné, zda provozovatel věděl, že újmu může způsobit. Základním předpokladem vzniku tohoto typu odpovědnosti je příčinná souvislost mezi hrozící nebo existující ekologickou újmu a činností provozovatele. Návrh zákona však upravuje výjimky, na které se nevztahuje (např. ozbrojený konflikt nebo živelná událost výjimečné a neodvratné povahy), a některé liberační důvody ve vztahu k této odpovědnosti (např. provozovatel provedl vhodná bezpečnostní opatření a k újme došlo i přes tato opatření).

Dojde-li k ekologické újme, za kterou provozovatel odpovídá, je povinen neprodleně provést veškerá proveditelná nápravná opatření k okamžité kontrole, omezení, odstranění nebo jinému zvládnutí znečišťujících látek nebo jiných škodlivých faktorů, jejichž cílem je omezit ekologickou újmu a nepříznivé účinky na lidské zdraví nebo předejít dalšímu rozšiřování ekologické újmy, nepříznivým účinkům na lidské zdraví nebo dalšímu zhoršení funkcí přírodních zdrojů. Náhrada nákladů je založena na zásadě „znečišťovatel platí“, tzn., že na provozovatele jsou přenášeny veškeré náklady, které se k ekologické újme vztahují.

Povinnost zabezpečit zajištění náhrady nákladů (zajistit si finanční prostředky k náhradě nákladů na

preventivní a nápravná opatření) se vztahuje na provozovatele činností uvedených v příloze č. 1 k zákonu. Patří sem např. činnosti vyžadující integrované povolení, provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů, odběr podzemních nebo povrchových vod, vypouštění odpadních vod, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky, přípravky na ochranu rostlin nebo biocidními přípravky a provozování stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší vyžadující povolení podle zvláštního zákona. Výjimky platí pro ekologickou újmu, jejíž náprava si vyžádá náklady nižší než 20 000 000 Kč, pro provozovatele registrované v Programu EMAS a pro provozovatele, kteří mají certifikovaný systém environmentálního řízení uznávaný podle souboru norem ČSN EN ISO 14000. Provozovatelé mohou využít výjimky již od okamžiku, kdy zahájí činnosti potřebné pro zaregistrování v Programu EMAS nebo pro získání certifikace systému environmentálního řízení uznávaného podle souboru norem ČSN EN ISO 14000.

Zásada „znečišťovatel platí“ vyžaduje, aby sjednané finanční zajištění bylo dostačující k úhradě nákladů na nápravu způsobené ekologické újmy, včetně nákladů na zjištění a posouzení ekologické újmy, posouzení vzniku její bezprostřední hrozby, nákladů na řízení, na provedení preventivních nebo nápravných opatření nebo jejich vymáhání od provozovatele, nákladů na sběr dat, na sledování a kontrolu nebo další náklady související s předcházením ekologické újmy nebo s její nápravou. Zákon neuvádí konkrétní částku, na kterou má být finanční zajištění zabezpečeno, ani o jaký typ finančního zajištění se má jednat. Finanční zajištění může být zabezpečeno např. formou komerčního pojištění, pomocí smluvní nebo bankovní garance nebo vytvořením vlastního rezervního fondu. Základními hledisky pro posuzování rozsahu finančního zajištění jsou výše možných nákladů a intenzita a závažnost vytvářeného rizika ekologické újmy. Za tímto účelem je provozovatel povinen provést hodnocení rizik jednotlivých provozních činností v rozsahu stanoveném nařízením vlády č.

295/2011 Sb. Nezabezpečení potřebného zajištění má závažné právní důsledky. Vedle toho, že se provozovatel vystavuje riziku, že ponese náklady na odstranění ekologické újmy ze svých prostředků (provozovatelé nesou odpovědnost za ekologickou újmu, ať jsou pojištěny či nikoliv), může mu být uložena pokuta až do výše 1 000 000 Kč. Zákon zakazuje, aby byla vykonávána některá z činností uvedených v příloze č. 1 zákona, aniž je zabezpečeno finanční zajištění.

Mgr. Ing. Michal Bureš, advokát
bures@hjf.cz

Jednou ze zmíněných možností je řešení této problematiky cestou komerčního pojištění, které pro vás může zajistit makléřská společnost IMG a.s. (www.img.cz), která je mimo jiné i partnerem projektu Czech Service International.

S pojištěním ekologických škod má IMG bohaté zkušenosti, neboť tento nový pojistný produkt nebo rozšíření již stávající pojištění odpovědnosti v souvislosti s touto zákonnou normou bylo na Slovensku zavedeno již tento rok od 1. 7. 2012. Dle našich zkušeností můžeme říci, že více než 90% klientů si vybralo cestu komerčního pojištění, které představilo nejjednodušší řešení dané problematiky. Na Slovensku bylo i mnoho podnikatelských subjektů, které zprvu této povinnosti nevěnovaly žádnou pozornost, ale následné kontroly plnění tohoto nařízení ze strany úřadů, a z toho plynoucí finanční sankce se postaraly o dostatečnou publicitu této problematiky ve slovenských médiích.

Na základě těchto zkušeností, které makléřská společnost IMG získala na slovenském trhu, tak i ze svého již více než 17ti-letého působení na domácím trhu je pro vás makléřská společnost IMG a.s. připravena zajistit odpovídající nabídku na pojištění ekologických rizik, která bude v souladu s povinnostmi platnou od 1. 1. 2013 v ČR. V případě zájmu kontaktujte IMG a.s. prostřednictvím e-mailu: hradicky@img.cz.

V této souvislosti je IMG a.s. připravena pro vás zajistit nejenom nabídku na pojištění ekologických rizik, ale současně i provést pojišťovací audit stávajícího pojištění odpovědnosti nebo veškerých pojistných smluv vaší společnosti, a to s ohledem na rizika plynoucí z vlastní podnikatelské činnosti. Provedení pojišťovacího auditu včetně případných doporučení poskytuje makléřská společnost IMG a.s. pro klienty Advokátní kanceláře Hartmann, Jelínek, Fráňa a partneři s.r.o. – zdarma.

